

da vidim, kdo neki tako pozno ponoči kuri sredi gozda. Ugledal sem majhno kočo, pred katero je gorel visok ogenj. Okoli tega ognja pa je plesal čuden škrat ter prepeval:

Jutri bom jedel, pil,
Plesal in skakal,
Vriskal in kvakal,
Imel bom majhnega druga,
Ki mi bo sluga.
Ha-ha-ha, hi-hi-hi,
Zovem se Ki-Ri Ki-Ki.

Kraljica je kar poskočila od veselja, ko je začula to pripovedovanje, in je svojega zvestega služabnika bogato nagradila. Ko je tretji dan prišel škrat, mu je dejala:

— Ali se imenuješ Janez?

— Ne.

— Peter?

— Ne.

— Pavel?

— Ne.

— Morda pa Ki-Ri Ki-Ki?

— To ti je pa gotovo povedala kakšna čarovnica, je vzkliknil možicelj in v svoji jezi tako silno udaril ob pod, da je prebil deske in se mu je leva noga tako zagvozdila med nje, da jo je komaj z obema rokama spet izvlekel. Ni mu preostalo nič drugega, ko da je kraljico lepo pozdravil in odšel, ali vsi dvorjani so se mu prisrčno smejali.

O pomaranči.

Pomaranča, oranža ali kitajsko jabolko. Tako jih imenujemo in že zadnja označka nam dovolj jasno pove, kje je doma to lepo zimsko sadje. Daljna Kitajska je njegova domovina. Od tam so pomarančo prinesli v Evropo pred 300—400 leti portugalski pomorščaki, ki se v njeni domovini niso mogli dovolj najesti tega lepega in okusnega sadeža. Zato so jih vzeli, ko so jadrili zopet proti domu, v velikih množinah s seboj na ladje. Pa glej ga spaka! Vožnja iz Kitajske je trajala mesece in mesece in neznosna vročina je pripekala. Posledica tega je bila, da so se vse pomaranče pokvarile in zgubile, le peške so ostale. Skrbno so spravili ta blede zrnca in jih doma vsejali na svoje vrtove. Ljudem pa so pripovedovali o lepih jabolkih, ki so jih jedli v tuji deželi; seveda so potem vsi želeli, da bi tudi sami pokusili to sadje.

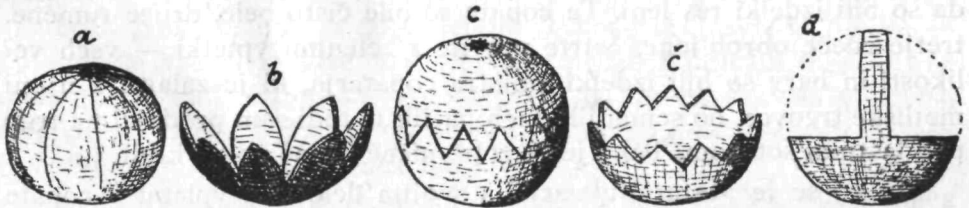
V kratkem času so semena res pognala kali in iz njih so se razvila majhna drevesa, ki niso v prvem, drugem in tretjem letu imela nobenega cveta, kaj šele sadja. Zato so se nevedneži pričeli norčevati iz pomorščakov, češ, saj ne bo nič iz tega drevja; toda ti se niso zmenili za njihovo zasmehovanje in so s pomnoženo skrbnostjo negovali drevesca. In glej! V petem letu je nosilo vsako drevesce množico belih cvetov, ki so razširjali prijeten, močan vonj daleč naokoli. Ko pa je prišla jesen, so drevesca bogato rodila in poma-

ranče so bile prav tako tečne in okusne kakor jabolka, ki so jih jedli v tuji deželi. Obilo je bil poplačan njihov trud! Ker pa so Kitajsko imenovali takrat tudi Sino, so ljudje imenovali sad »jabolko iz Sine.«

Šele iz Portugalske so prenesli oranžo potem v Italijo, Španijo in druge Sredozemske dežele. Največ oranž pridelajo dandanes v Italiji na Siciliji, v okolici mesta Palerma. Tam imajo pravcate oranžne gaje in gozdove, kjer to sadje izvrstno uspeva in od koder ga razpečavajo po vsem svetu.

Drobne reči iz pomarančne kože.

Kakor iz drugih sadežev napravimo lahko tudi iz pomarančnih olupkov prav fletne stvarce. Kadar hočemo olupiti pomarančo (še boljša je za to drobnejša mandarina, ki se da lažje lupiti), jo narežemo z nožem enakomerno od mesta, kjer je prvotno tičal pecelj, pa do vrha (slika a). Ako potem sadež previdno olupimo, dobimo obliko b, ki je podobna krásnemu cvetu vodne rože — lokvanja, ali jo pa kot smešno pokrivalo poveznemo mlajšemu bratcu na glavo.

Ako pa narežemo oranžo tako, kot to vidimo na sliki c, in ji potem skrbno izluščimo njeno vsebino, nam ostaneta dve drobnji skledici (č) kot plačilo za naš trud. Čim globlje zarežemo to črto križem-kražem, tem lažje odlučimo kožo.

Košarica (d) nam bo delala več sitnosti. Napravimo jo podobno kakor košarico iz kostanja (glej letošnji Zvonček št. 2), samo preveč ne smemo narezati kože, ker se nam drugače raztrga in izteče sok, da dobimo končno namesto lepe oranže samo grdo brozgo.

Sile.

Elektrika da je največja moč?
Ej, dvomim, da je to najjačja sila,
pa naj vsem strojem ukazuje,
naj témo z lučjo razsvetljuje,
naj nadomešča delavne roké,
prenaša glas naj, pisma piše,
prenaša naj celo obraz!
Ej, dvomim v to najjačjo silo,
za višjo še je znan izraz.

S prečutimi očmi, z obličjem bledim
postavo glej, kot večni led,
ji prsti beli, drobni so, prozorni,
je mirna vsa, je brez besed.
Kot zvezda njena luč ji sije,
ji sila ne umre nikdar,

rakete napram njej so druge luči,
ne stare je noben vihar.

Noči prečute, lice blede:
potrpežljivost pač je to,
le: »Tího sem in lahko čakam!«
ji ustno govori mehko...
Ta sila jačja je od one,
mogočnejši je njen učinek,
te sile prejšnja — le utrinek.

Razum! Elektriko ujel je,
jo v sponse svoje okoval:
če um imaš, potrpežljivost,
vse sile boš oblikoval.

Andrej Rapč.